

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – नियमित

परीक्षा : जानेवारी – २०२३

सत्र २ रे

विषय: आर्ष महाकाव्ये आणि पुराणे (19R426)

दिनांक : १०/०१/२०२३

गुण : ६०

वेळ : दु. २.०० ते ४.३०

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

- प्र. १ स्वभाषया अनुवादं कुरुत (त्रयाणाम्) । (१८)
- १) जलप्रपातैरुद्धेदैर्निष्पन्दैश्च क्वचित् क्वचित्। स्रवद्भिर्भात्ययं शैलः स्रवन्मद इव द्विपः॥ बहुपुष्पफले रम्ये नानाद्विजगणायुते। विचित्रशिखरे ह्यस्मिन् रतवानस्मि भामिनि॥
  - २) व्यक्ताक्षरपदं चित्रं भाषितुं मधुरं त्वया। यथा स्वयंवरवृत्तं तत्सर्वं हि श्रुतं मया॥ रमेऽहं कथया ते तु दृढं मधुरभाषिणि। रविरस्तं गतः श्रीमानुपोह्य रजनीं शिवाम्॥
  - ३) स मे नाभिजनज्ञः स्यादाचरेयं च यद्विभो। तत्सर्वमेव पुत्रस्ते न मीमांसेत कर्हिचित्॥ एवं वसन्ती पुत्रे ते वर्धयिष्याभ्यहं प्रियम्। पुत्रैः पुण्यैः प्रियैश्चापि स्वर्गं प्राप्स्यति ते सुतः॥
  - ४) मृगाणामिव शार्दूलो गरुडः पततामिव। वरः संनह्य मानानामर्जुनः किं करिष्यति॥ कर्णयोः प्रतिमुच्याहं कुण्डले ज्वलनोपमे। वेणीकृताशिरा राजन्नाम्ना चैव बृहन्नडा।
  - ५) प्रत्यादिष्टं मया तत्र त्वयि कर्मविमोहिते। तपो मे हृदयं साक्षादात्माहं तपसोऽनघ॥ सृजामि तपसैवेदं ग्रसामि तपसा पुनः। बिभर्मि तपसा विश्वं वीर्यं मे दुश्चरं तपः॥
- प्र. २ चतुर्णां वाक्यानां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत। (२०)
- १) अपत्यानां स्नुषाणां च भीरु विद्ध्येतदासनम्।
  - २) विश्वात्मानमजं ब्रह्म प्रणतोऽस्मि परं पदम्।
  - ३) तावता विस्तृतः पर्यक् त्रिभिः शृङ्गैः पयोनिधिम्।
  - ४) साहं ब्रुवाणा सैरन्ध्री कुशला केशकर्मणि।
  - ५) सूपानस्य करिष्यामि कुशलोऽस्मि महानसे।
  - ६) निकृष्यमाणस्य जलेऽवसीदतेः विपर्ययोऽभूत्सकलं जलौकसः।
- प्र. ३ भागवतपुराणस्य सारं नाम 'चतुःश्लोकी भागवतं' – स्पष्टयत। (१२)
- अथवा**
- गजेन्द्रमोक्षकथां स्वभाषया विवृणुत।
- प्र. ४ टिप्पणीद्वयं लिखत। (१०)
- १) गङ्गाशतनुसंवादः
  - २) चित्रकूटस्य शोभा
  - ३) अनुसूयया सीतायै दत्तं प्रीतिदानम्